

نظریه‌های مشورتی اداره حقوقی قوه قضاییه

با توجه به مستقل بودن مرحله تجدید نظر از مرحله فرجام، موجبی برای محروم کردن تجدید نظر خواه از حقوق قانونی وی وجود ندارد.

پرسش: وکلای متداعیین با استفاده از حق اعطاء شده مبنی بر اسقاط حق تجدید نظر خواهی، پس از صدور رأی وحدت رویه شماره ۸۱۹ مورخ ۱۴۰۱/۱/۱۶ هیئت عمومی دیوان عالی کشور، به صورت همزمان «دادخواست فرجام خواهی» و «تجدید نظر خواهی» تقدیم می نمایند؛ بدین صورت که از طرف برخی موکلین خود، با اسقاط حق تجدید نظر خواهی دادخواست فرجام خواهی و از سوی برخی دیگر از موکلین، دادخواست تجدید نظر خواهی تقدیم می کنند. با ارسال پرونده نزد دادگاه تجدید نظر، برخی شعب با ورود به این موضوع انشاء رأی نموده و در ضمن رأی صادره بیان می دارند: مفاد حکم قابلیت تجزیه را نداشته و به دیگران نیز تسری دارد؛ همچنین با ارسال پرونده نزد دیوان عالی کشور جهت رسیدگی به درخواست فرجام خواهی، شعب دیوان عالی کشور آرای مختلفی صادر می کنند؛ برخی شعب با اعتقاد به اینکه مقررات ماده ۳۶۹ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ حاکم بر قضیه است، نسبت به فرجام خواهی ورود نکرده و دادخواست را

رد می کنند؛ اما برخی دیگر با این استدلال که دیوان عالی کشور مرجعی عالی است و تکلیفی به تبعیت از دادگاه تالی ندارد، رأساً به فرجام خواهی ورود کرده و گاه آرای معارضی با رأی صادره از محاکم تجدید نظر صادر می کنند. با عنایت به مراتب پیش گفته و نظر به اینکه قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ در این زمینه مقرراتی وضع نکرده و با خلأ قانونی مواجه است، مراتب اعلام تا به طریق قانونی این موضوع پیگیری و در صورت نیاز، مقررات قانون یاد شده اصلاح شود.

نظریه مشورتی شماره ۷/۱۴۰۲/۳۳۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۱۵

پاسخ: اولاً، در فرض صدور حکم غیر قابل تفکیک و تجزیه علیه خواندگان متعدد و تقدیم دادخواست فرجام خواهی از سوی برخی و تقدیم دادخواست تجدید نظر خواهی از سوی دیگران، نظر به اینکه فرجام خواهی طریق شکایت فوق العاده از آراء است و تجدید نظر خواهی طریق عادی شکایت از آراء است و طریق عادی مقدم بر طریق فوق العاده است؛ همچنین تجدید نظر خواهی برخلاف فرجام خواهی واجد اثر تعلیقی است و تعیین تکلیف سریع تر نسبت به تجدید نظر خواهی، زمینه تأخیر در اجرای حکم را از بین می برد؛ لذا رسیدگی تجدید نظر خواهی مقدم بر رسیدگی فرجامی است.

ثانیاً، در فرضی که به هر دلیلی پیش از رسیدگی به دادخواست تجدید نظر، به فرجام خواهی رسیدگی و این دعوا رد شود، با توجه به لزوم پایبندی به اصل دو درجه ای بودن رسیدگی ها و نیز مستقل بودن مرحله تجدید نظر از مرحله فرجام، موجبی برای محروم کردن تجدید نظر خواه از حقوق قانونی وی وجود ندارد. شایسته ذکر است در صورت نقض رأی در شعبه دیوان عالی کشور و غیر قابل تجزیه بودن دعوا، موجبی برای رسیدگی به تجدید نظر خواهی وجود نخواهد داشت.

ثالثاً، به نظر می رسد وضعیت پیش آمده متأثر از رأی وحدت رویه شماره ۸۱۹ مورخ ۱۴۰۱/۱/۱۶ هیئت عمومی دیوان عالی کشور نیست و پیش از صدور این رأی وحدت رویه نیز این وضعیت وجود داشته و بروز آن به سبب امکان فرجام خواهی از رأی دادگاه بدوی بدون تجدید نظر خواهی از این رأی است و رفع این مشکل مستلزم اصلاح قانون است.

***

خسارت راجع به طرح در خواست تأمین خواسته به استناد قواعد عام مسئولیت مدنی، با رعایت ترتیبات عام دادرسی مدنی قابل مطالبه است.
پرسش: در برخی پرونده های حقوقی درخواست تأمین خواسته به همراه مطالبه